

Tema a 13-a: Pătimirea, moartea și învierea lui Isus Cristos

Isus a acceptat în mod liber suferințele fizice și morale impuse de nedreptatea păcătoșilor. Crucea lui Cristos este, înainte de toate, manifestarea iubirii generoase a Treimii pentru omenire, o iubire care ne mântuiește. Misterul crucii, prezent în sacramente, ne conduce la o viață nouă. Prin învierea lui Isus, Dumnezeu a deschis o viață nouă, viața lumii viitoare, și a pus-o la dispoziția omenirii.

26.07.2024

Cuprins

Pătimirea și moartea lui Cristos

Expresii biblice și liturgice

Învierea Domnului

Relevanța misterului pascal în viața creștinului

Bibliografie

.....

Toate misterele lui Isus sunt cauza mântuirii noastre. Cu viața sa sfântă și filială pe pământ, Isus readuce la iubirea Tatălui realitatea umană care fusese deformată de păcatul originar și de păcatele personale succesive ale tuturor oamenilor. El o reabilitează

și o salvează de sub puterea diavolului.

Cu toate acestea, numai prin misterul său pascal (pățimirea și moartea sa, învierea și înălțarea sa la cer la dreapta Tatălui) această realitate a răscumpărării este definitiv stabilită. Acesta este motivul pentru care misterul mântuirii noastre este adesea atribuit pătimirii, morții și învierii lui Cristos, misterului său pascal. Dar să nu uităm că întreaga viață a lui Cristos, în etapele ei pământești cât și în cele glorioase, este cea care - strict vorbind - ne mântuiește.

Pățimirea și moartea lui Cristos

Sensul Crucii. Din punct de vedere istoric, Domnul nostru a murit pentru că a fost condamnat la moarte de autoritățile poporului evreu, care L-au predat puterii romane, cerând

ca El să fie executat. Cauza
condamnării sale la moarte a fost
declarația sa în fața consiliului
suprem al evreilor (Sinedriul) că El
este Mesia, fiul lui Dumnezeu, cel
cărui Dumnezeu i-a dat puterea de
a-i judeca pe toți oamenii. Această
declarație a fost considerată
blasfemie și, prin urmare,
Sanhedrinul a continuat să decreteze
moartea sa.

Trebuie remarcat faptul că această
condamnare a lui Isus se află în
continuitate cu istoria anterioară a
mântuirii poporului evreu. În multe
ocazii, Dumnezeu a vorbit poporului
Israel prin profeți (cf. Evr 1,1). Cu
toate acestea, cuvântul lui Dumnezeu
nu a fost întotdeauna bine primit de
Israel. Istoria Israelului este o istorie
a marilor fapte eroice, dar și a
marilor rebeliuni. De multe ori,
poporul L-a părăsit pe Dumnezeu și a
uitat legile sfinte pe care le primise
de la El. De aceea, profeții au trebuit

adesea să sufere nedreptăți pentru a-și îndeplini misiunea pe care Dumnezeu le-a încredințat-o.

Istoria lui Isus este povestea culminantă a istoriei lui Israel, o poveste cu vocație universală. Când a venit plinătatea vremurilor, Dumnezeu l-a trimis pe Fiul său pentru a aduce instaurarea Împărăției sale în lume, împlinindu-și promisiunile față de Israel. Dar numai unii l-au acceptat pe Cristos și l-au urmat; conducătorii poporului l-au respins și l-au condamnat la moarte. Niciodată oamenii nu l-au respins pe Dumnezeu atât de direct, până la punctul de a fi în stare să-l maltrateze în toate felurile posibile. Cu toate acestea – și aici este aspectul cel mai misterios al Crucii – Dumnezeu nu a dorit să îl protejeze pe Fiul său de răutatea oamenilor, ci l-a dat în mâinile păcătoșilor: „a îngăduit faptele născute din orbirea lor în vederea împlinirii planului său

de mântuire” (*Catehism*, nr. 600). Iar Isus, urmând voința Tatălui, „a acceptat de bunăvoie patima și moartea din iubire față de Tatăl și față de oamenii” (*Catehism*, nr. 609). El s-a dat pe sine acestei pătimiri și morți nedrepte. El și-a mărturisit cu curaj identitatea și relația sa cu Tatăl, chiar dacă știa că acest lucru nu va fi acceptat de dușmanii săi. El a fost condamnat la o moarte umilitoare și violentă și a experimentat astfel în carnea și sufletul său nedreptatea celor care l-au condamnat. Și nu numai: în acea nedreptate pe care a suferit-o și pe care a acceptat-o pentru noi, erau cuprinse și toate nedreptățile și păcatele omenirii, pentru că orice păcat nu este altceva decât respingerea planului lui Dumnezeu în Isus Cristos, care a atins cea mai înaltă expresie în condamnarea lui Isus la o moarte atât de crudă. După cum afirmă *Compendiul Catehismului*: „Fiecare păcătos, adică fiecare om, este în

mod real cauză și instrument al suferințelor Răscumpărătorului” (nr. 117).

Prin urmare, Isus a acceptat în mod liber suferințele fizice și morale impuse de nedreptatea păcătoșilor și, în cadrul acestora, de toate păcatele oamenilor, de orice ofensă împotriva lui Dumnezeu. Se poate spune, metaforic, că el a „purtat” păcatele noastre pe umerii săi. Dar de ce a făcut acest lucru? Răspunsul dat de Biserică, folosind limbi diferite, dar cu un fond comun, este acesta: a făcut-o pentru a anula sau a anula păcatele noastre în neprihănirea inimii sale.

Cum a știrbit Isus păcatele noastre? Le-a anulat purtând acele suferințe, care erau rodul păcatelor oamenilor, în uniune ascultătoare și plină de iubire cu Dumnezeu Tatăl său, cu o inimă plină de dreptate și cu caritatea celui care îl iubește pe

păcătos, chiar dacă nu merită, a celui care caută să ierte din iubire jignirile (cf. Lc 22,42; 23,34). Poate că un exemplu ne va ajuta să înțelegem mai bine acest lucru. Uneori, în viață apar situații în care o persoană este jignită de o alta pe care o iubește. În mediul familial se poate întâmpla, de exemplu, ca o persoană în vârstă și cu dizabilități să fie într-o dispoziție proastă și să-i facă pe îngrijitori să sufere. Atunci când există iubire adevărată, o astfel de suferință este acceptată cu caritate și se caută în continuare binele persoanei jignitoare. Nemulțumirile mor pentru că nu au loc într-o inimă dreaptă și iubitoare. Isus a făcut ceva asemănător, deși, în realitate, a mers mult mai departe, căci poate că bătrânul din exemplu merită afecțiunea celor care au grijă de el datorită lucrurilor bune pe care le-a făcut când era mai tânăr. Dar Isus ne-a iubit fără ca noi să merităm acest lucru și nu s-a jertfit pentru

cineva pe care l-a iubit dintr-un motiv anume, ci pentru fiecare persoană, pentru toate: „El m-a iubit și s-a dat pe sine pentru mine”, spune Sfântul Paul, care i-a persecutat cu cruzime pe creștini. Isus a vrut să ofere Tatălui, în numele nostru, aceste suferințe, împreună cu moartea sa, pentru ca, pe baza iubirii sale, să putem obține întotdeauna iertarea ofenselor noastre față de Dumnezeu: „În rănile sale am fost vindecați” (Is 53,5). Și Dumnezeu Tatăl, care a susținut jertfa lui Isus cu puterea Duhului Sfânt, a fost încântat de iubirea care era în inima lui Isus. „Unde s-a înmulțit păcatul, s-a revărsat cu prisosință harul” (Rom 5,20).

Astfel, în evenimentul istoric al crucii, ceea ce a fost fundamental nu a fost actul nedrept al celor care l-au acuzat și condamnat, ci răspunsul lui Isus, plin de dreptate și milă în fața acestei situații. Acesta a fost, la

rândul său, un act al Treimii: „Este, înainte de toate, un dar al lui Dumnezeu Tatăl: Tatăl îl dă pe Fiul său pentru a ne împăca cu Sine. Este în același timp ofrandă a Fiului lui Dumnezeu făcut om, care, în mod liber și din iubire, își oferă viața Tatălui său prin Duhul Sfânt pentru a repara neascultarea noastră”
(*Catehism*, nr. 614).

Crucea lui Cristos este, înainte de toate, manifestarea iubirii generoase a Treimii pentru oameni, o iubire care ne mântuiește. Aceasta este esența misterului său.

Rodul crucii. Este, înainte de toate, eliminarea păcatului. Dar asta nu înseamnă că nu mai putem păcătui sau că orice păcat este iertat automat, fără niciun efort din partea noastră. Poate că cel mai potrivit mod de a explica acest lucru este cu ajutorul unei metafore. Dacă, în timpul unei drumeții sau al unei

plimbări la țară, suntem mușcați de un șarpe veninos, vom încerca imediat să găsim un antidot pentru otravă. Otrava, ca și păcatul, are un efect distrugător asupra persoane. Funcția antidotului este de a ne elibera de distrugerea care are loc în organismul nostru și poate face acest lucru deoarece conține în sine ceva care neutralizează otrava. Crucea este „antidotul” păcatului. Există în ea o iubire care este prezentă tocmai ca reacție la nedreptăți, la jigniri, iar acea iubire sacrificială care izvorăște din inima lui Cristos, în dezolarea crucii, este elementul capabil să învingă păcatul, să-l învingă și să-l elimine.

Suntem păcătoși, dar ne putem elibera de păcat și de efectele sale nocive participând la misterul Crucii, dorind să luăm acel „antidot” pe care Cristos l-a făcut în el însuși tocmai prin susținerea experienței stricăciunii pe care o produce

păcatul, și care ne este aplicat prin sacramente. Botezul ne încorporează în Cristos și, prin aceasta, ne șterge păcatele, Spovada sacramentală ne curăță și ne obține iertarea lui Dumnezeu, Euharistia ne purifică și ne întărește... Astfel, taina Crucii, prezentă în sacramente, ne conduce spre acea viață nouă, fără sfârșit, în care orice rău și orice păcat nu vor exista, pentru că au fost anulate de Crucea lui Cristos.

Există și alte roade ale Crucii. În fața unui crucifix ne dăm seama că crucea nu este doar un antidot împotriva păcatului, ci dezvăluie și puterea iubirii. Isus pe cruce ne învață cât de departe putem merge din iubire pentru Dumnezeu și pentru ceilalți și ne arată astfel calea spre împlinirea umană, căci sensul omului constă în a-L iubi cu adevărat pe Dumnezeu și pe ceilalți. Desigur, este posibil să atingem această plinătate umană doar pentru că Isus

ne face părtași la învierea sa și ne dă Duhul Sfânt. Dar vom reveni mai târziu asupra acestui aspect.

Expresii biblice și liturgice

Tocmai am explicat sensul teologic al pătimirii și morții lui Isus. Acest lucru a fost realizat, desigur, și de primii creștini, care au folosit categoriile și conceptele care le erau disponibile în cultura religioasă a timpului lor și pe care le găsim în Noul Testament. Acolo, pătimirea și moartea lui Cristos sunt înțelese ca: A) o jertfă de legământ; B) o jertfă de ispășire, de compensare și de reparare a păcatelor; C) un act de răscumpărare și de eliberare a omenirii; D) un act care ne justifică și ne reconciliază cu Dumnezeu.

Să analizăm aceste moduri diferite de prezentare a semnificației patimilor și morții lui Cristos, pe care

le întâlnim adesea atunci când citim Scriptura sau participăm la Liturgie:

A) Isus, oferindu-și viața lui Dumnezeu pe Cruce, a instituit Noul Legământ, adică forma nouă și definitivă a unirii lui Dumnezeu cu oamenii, care fusese profețită de Isaia (Is 42,6), Ieremia (Ger 31,31-33) și Ezechiel (Ez 37,26). Acesta este Noul Legământ al lui Cristos cu Biserica din care facem parte prin Botez.

B) Jertfa lui Cristos pe Cruce are o valoare de ispășire, adică de curățire și purificare de păcat (Rom 3,25; Evr 1,3; 1 Ioan 2,2; 4,10). De asemenea, are o valoare de compensare și de reparare a păcatului (Rom 3,25; Evr 1,3; 1 Ioan 2,2; 4,10), deoarece Isus a manifestat Tatălui, prin ascultarea Sa, iubirea și supunerea pe care noi, oamenii, I le-am refuzat prin infracțiunile noastre. Și, în acest

sens, El a câștigat inima Tatălui și a reparat acele ofense.

C) Crucea lui Cristos este un act de răscumpărare și de eliberare a omului. Isus a plătit pentru libertatea noastră cu prețul sângelui său, adică prin suferințele și moartea sa, și astfel ne-a răscumpărat din păcat (1 Pt 1,18) și ne-a eliberat de puterea diavolului. Oricine săvârșește păcatul devine, într-un fel sau altul, un rob al diavolului.

D) Mai ales în scrisorile Sfântului Pavel citim că sângele lui Cristos ne îndreptățește, adică ne redă neprihănirea pe care am pierdut-o jignindu-l pe Dumnezeu și astfel ne împacă cu El. Crucea, împreună cu Învierea lui Cristos, este cauza justificării noastre. Dumnezeu este din nou prezent în sufletul nostru, deoarece Duhul Sfânt vine să sălășluiască din nou în inimile noastre.

Învierea Domnului

„S-a coborât în iad”. După ce a suferit și a murit, trupul lui Cristos a fost îngropat într-un mormânt nou, nu departe de locul unde fusese răstignit. Sufletul Său, pe de altă parte, „s-a coborât în iad”, adică a împărtășit starea oamenilor neprihăniți care muriseră înaintea Lui. Aceștia nu intraseră încă în gloria cerului, deoarece așteptau venirea Regelui Mesia, care urma să le aducă mântuirea finală.

Înmormântarea lui Isus arată că El a murit cu adevărat. Coborârea Sa în iad a avut, de asemenea, un efect salvator: a deschis porțile cerului pentru acei oameni neprihăniți care îl așteptau pe Cristos, astfel încât să poată participa la fericirea veșnică în Dumnezeu.

„A înviat din morți”. „A treia zi” (de la moartea sa), Isus a înviat la o viață

nouă. Sufletul și trupul său, transfigurate pe deplin cu slava Persoanei sale divine, au fost unite din nou. Sufletul a preluat din nou trupul și slava sufletului a fost comunicată în întregime trupului. Din acest motiv, „Învierea lui Cristos nu a fost o întoarcere la viața pământească. Trupul său înviat este cel care a fost răstignit și poartă semnele pătimirii sale, dar este de acum părtaș la viața divină cu proprietățile unui trup glorios” (*Compendiu*, nr. 129).

Evenimentul Învierii lui Cristos. Isus a înviat cu adevărat. Apostolii nu ar fi putut să se amăgească sau să inventeze învierea. În primul rând, dacă mormântul lui Cristos nu ar fi fost gol, ei nu ar fi putut vorbi despre învierea lui Isus; mai mult, dacă Domnul nu li s-ar fi arătat în mai multe rânduri și în fața a numeroase grupuri de oameni, bărbați și femei, mulți ucenici ai lui Cristos nu ar fi

putut accepta învierea sa, așa cum a fost cazul inițial al apostolului Toma. Cu atât mai puțin ar fi fost capabili să își dea viața pentru o minciună.

După cum spune Sfântul Paul, dacă Cristos nu ar fi înviat, atunci el, Paul, ar fi adus o mărturie falsă despre Dumnezeu: „Că Dumnezeu l-a înviat pe Cristos, pe care nu l-a înviat” (1 Cor 15,14-15). Dar Paul nu avea nicio intenție de a face așa ceva. El era pe deplin convins de învierea lui Isus pentru că îl văzuse înviat. În mod similar, Sfântul Petru le-a răspuns cu curaj conducătorilor Israelului: „Trebuie să ascultăm de Dumnezeu mai degrabă decât de oameni. Dumnezeul părinților noștri l-a înviat pe Isus, pe care voi l-ați ucis atârându-l de un lemn. Noi suntem martori ai acestor lucruri” (Fapt 5,29-30.32).

Semnificația teologică a Învierii. Învierea lui Cristos formează o unitate cu moartea sa pe cruce. Așa

cum, prin patima și moartea lui Isus, Dumnezeu a înlăturat păcatul și a împăcat lumea cu Sine, tot astfel, prin învierea lui Isus, Dumnezeu a inaugurat noua viață, viața lumii viitoare, și a pus-o la dispoziția omenirii.

Toată suferința fizică și spirituală pe care Isus a îndurat-o pe cruce este transformată prin învierea Sa în fericire și perfecțiune atât în trupul, cât și în sufletul Său. Totul în El este plin de viața lui Dumnezeu, de iubirea Sa, de fericirea Sa, iar acest lucru este ceva care va dura pentru totdeauna.

Dar nu este doar pentru El, ci și pentru noi. Prin darul Duhului Sfânt, Domnul ne dă o parte din viața nouă a învierii Sale. Aici, pe pământ, el ne umple deja cu harul său, harul lui Cristos care ne face copii și prieteni ai lui Dumnezeu, iar dacă suntem fideli, la sfârșitul vieții noastre el ne

va comunica și nouă slava sa și vom ajunge și noi la slava învierii.

În acest sens, cei botezați „au trecut de la moarte la viață”, de la îndepărtarea de Dumnezeu la harul justificării și al filiației divine. Suntem copiii iubiți ai lui Dumnezeu prin puterea tainei pascale a lui Cristos, a morții și învierii sale. În dezvoltarea acestei vieți de copii ai lui Dumnezeu se află plinătatea umanității noastre.

Înălțarea lui Cristos la cer. Înălțarea la cer marchează sfârșitul misiunii lui Cristos, trimiterea sa printre noi în trup muritor pentru a aduce mântuirea. Era necesar ca, după Înviere, Cristos să își prelungească din când în când prezența printre ucenicii săi, pentru a-și manifesta noua viață și pentru a completa formarea lor. Această prezență se încheie în ziua Înălțării. Cu toate acestea, deși Isus se întoarce la cer

împreună cu Tatăl, el rămâne și printre noi în diferite moduri și, în principal, într-un mod sacramental, prin Sfânta Euharistie.

Așezat la dreapta Tatălui, Isus își continuă slujirea de Mediator universal al mântuirii. „El este Domnul care domnește de acum cu umanitatea sa în gloria veșnică de Fiu al lui Dumnezeu și mijlocește neîncetat în favoarea noastră la Tatăl. Ni-l trimite pe Duhul său și ne dă speranța că vom ajunge într-o zi la El, deoarece ne-a pregătit un loc” (*Compendiu*, nr. 132).

De asemenea, să avem în vedere că glorificarea lui Cristos:

A) Ne încurajează să trăim cu ochii ațintiți spre slava cerului: „Căutând cele de sus” (Col 3,1); ne amintește că nu avem o cetate permanentă aici (Evr 13,14) și stimulează în noi dorința de a sfîți realitățile omenești.

B) Ne îndeamnă să trăim prin credință, pentru că știm că suntem însoțiți de Isus Cristos, care ne cunoaște și ne iubește din cer și care ne dăruiește constant harul Duhului său. Cu puterea lui Dumnezeu putem duce la bun sfârșit sarcina de evanghelizare pe care ne-a încredințat-o: să-l aducem la toate sufletele (cf. Mt 28,19) și să-l punem la vârful tuturor activităților omenești (cf. Ioan 12,32), pentru ca Împărăția sa să devină o realitate (cf. 1 Cor 15,25). În plus, El ne însoțește întotdeauna din tabernacol.

Relevanța misterului pascal în viața creștinului

Așa cum am spus, învierea lui Isus nu este o simplă întoarcere la viața anterioară, așa cum a fost pentru Lazăr, ci ceva complet nou și diferit. Învierea lui Cristos este trecerea la o viață care nu mai este supusă expirării timpului, o viață cufundată

în eternitatea lui Dumnezeu. Și nu este ceva pe care Isus l-a obținut doar pentru El, ci pentru noi, pentru care a murit și a înviat.

Misterul pascal are rezonanță în viața noastră de zi cu zi. În scrisoarea către Coloseni, Sfântul Paul spune: „Dacă ați înviat împreună cu Cristos, căutați cele de sus, unde Cristos șade la dreapta lui Dumnezeu. Cugetați la cele de sus și nu la cele de pe pământ” (3,1-2). La prima vedere, citind acest text, ar putea să pară că Apostolul intenționează să favorizeze disprețuirea realităților pământești, adică invitând să uităm de această lume de suferințe, de nedreptăți, de păcate, pentru a trăi cu anticipare într-un paradis ceresc. Gândul „cerului” ar fi în acest caz un fel de înstrăinare. Dar pentru a percepe sensul adevărat al acestor afirmații pauline, e suficient să nu le despărțim de context. Apostolul

precizează foarte bine ceea ce înțelege prin „cele de sus”, pe care creștinul trebuie să le caute, și „cele de pe pământ”, de care trebuie să se ferească. Iată înainte de toate care sunt „cele de pe pământ” care trebuie evitate: „Dați morții – scrie sfântul Paul – mădulele pământești: desfrânarea, necurăția, patima, pofta cea rea și lăcomia, care este idolatrie” (3,5-6). A da morții în noi dorința nesătulă de bunuri materiale, egoismul, rădăcina oricărui păcat. Așadar, atunci când Apostolul îi invită pe creștini să se dezlipească în mod hotărât de „cele de pe pământ”, vrea să dea de înțeles ceea ce aparține „omului vechi” de care creștinul trebuie să se despoaie, pentru a se îmbrăca în Cristos” (Benedict al XVI-lea, Audiența generală, 27 aprilie 2011).

Prin urmare, este vorba de a pune la moarte „omul vechi” pentru a ne îmbrăca cu Cristos și cu bunurile pe

care El ni le-a obținut. Sfântul Paul însuși explică care sunt aceste bunuri: „Ca aleși ai lui Dumnezeu, sfinți și preaiubiți, îmbrăcați-vă cu milă, bunătate, umilință, blândețe, blândețe, răbdare. Purtați-vă unii pe alții și iertați-vă reciproc când unul are o plângere împotriva celuilalt [...]. Și mai presus de toate acestea, dragostea, care este legătura unității desăvârșite” (Col 3,12-14). Se poate observa că căutarea bunurilor cerului nu este o evadare dintr-un prezent care nu ar fi decât un obstacol în calea obținerii vieții veșnice; este vorba mai degrabă de a merge cu patimă în prezent spre viața veșnică.

Acest lucru este posibil doar dacă actualizăm frecvent vocația baptismală pe care am primit-o de la Cristos, care ne face părtași vieții și harului său. Trebuie să trăim prin credință, cu încredere în Dumnezeu și în providența sa, așteptând de la El

ca faptele noastre să dea roade bune, promovând caritatea față de toți. Trebuie să ne rugăm și să recurgem frecvent la izvoarele de har care sunt sacramentele. În acest fel, ceea ce a fost cândva o viață în robia păcatului, înrobită poate de o mie de mici egoisme, devine o viață sfântă, plăcută lui Dumnezeu. Suntem transformați de harul care ne face sfinți și, în același timp, contribuim și noi cu mica noastră contribuție la acea transformare a lumii după Dumnezeu care se va împlini la sfârșitul timpurilor. Dar deja aici, prin exemplul și acțiunea noastră de creștini, dăm cetății pământești o nouă față care favorizează adevărata umanitate: solidaritatea, demnitatea umană, pacea și armonia familială, dreptatea și promovarea socială, grija pentru mediul în care trăim.

„Creștinii, crezând cu tărie că învierea lui Cristos l-a reînnoit pe om fără a-l îndepărta de lumea în care își

construiește istoria, trebuie să fie martorii luminoși ai acestei noi vieți pe care a adus-o Paștele [...], Lumina Paștelui lui Cristos trebuie să pătrundă în lumea noastră, trebuie să ajungă la toți oamenii ca mesaj de adevăr și de viață prin mărturia noastră zilnică” (Benedict al XVI-lea, Audiența generală, 27 aprilie 2011).

Bibliografie

Bibliografie de bază

- *Catehismul Bisericii Catolice*, nn. 595-667.

- Sfântul Ioan Paul al II-lea, *Creo en Jesucristo. Catequesis sobre el Credo (II)*, Palabra, Madrid 1996.

Bibliografie complementară

- Antonio Ducay, *Jesús, el Hijo Salvador*, Rialp, Madrid 2015, (în special capitolele V-VI).

- Vicente Ferrer Barrientos, *Jesucristo nuestro Salvador*, Rialp, Madrid 2015.

Antonio Ducay

pdf | document generat automat din
<https://opusdei.org/ro-ro/article/tema-a-13-a-patimirea-moartea-si-invierea-lui-isus-cristos/> (26.03.2025)